

Oponentský posudek diplomové práce
Dominiky Niklové

Prezidentské systémy

(rozsah práce 59 str., plus seznam pojmů, seznam použitých zkratk, použité literatury, resumé, klíčová slova)

Práce byla v elektronické i vytištěné podobě odevzdána včas, totiž 7. března 2013.

Autorčinou ambicí je podat přehled prezidentských systémů a jejich fungování ve všech relevantních historických a geografických souvislostech.

Tuto náročnou ambici podle mého názoru naplnila: její přehled je vyvážený, dodržuje logiku systematiky; její hodnocení jsou uměřená, totiž zdůvodněná mimo jiné pečlivou prací s literaturou, při čemž nejsou opomenuti žádní významní autoři. Šíře přehledu vede někde ke zkratkovitému popisu, ale to je zřejmě nutná daň za snahu učinit přehled úplný.

A tak prvním nesamozřejmým kladem práce, kterého si čtenář s uspokojením povšimne, je pečlivá práce s klíčovými pojmy. Každý pojem, který v textu používá, vysvětluje vzápětí historicky, politologicky i z hlediska ústavně právního, a přitom uvádí jejich různá pojetí, různé definice vlivných autorů, často rozporné.

Nevětší pozornost věnuje autorka americkému prezidentskému systému, který opět vysvětluje historicky, politologicky i ústavně-právně. Přivítal bych důkladnější osvětlení vlivu anglického práva na ustavení a fungování amerického prezidencializmu, tedy anglického zvykového práva v podmínkách, které byly mnoha ohledech zcela nové, „bezprecedentní“.

Autorka osvědčuje schopnost jak zobecňovat, tak ovšem i nuancovat teorii i praxi jiných (než amerického) prezidentských systémů, které se navzájem podobají i nepodobají. Přesvědčivě

vysvětluje, na čem všem úspěšnost těchto v praxi uplatňovaných systémů závisí a jak různě lze samotnou „úspěšnost“ posuzovat, měřit.

V této souvislosti věnuje značnou pozornost zřejmě nezamýšleným důsledkům recepce amerického prezidencializmu na podmínky států Jižní Ameriky. Rád bych při obhajobě práce od autorky slyšel, zda recepce musela být jen dílčí, nedůsledná: byl přejat prezidentský systém, nikoliv však systém (nedisciplinovaných) politických stran (volební systém). Proč? Přičemž se přece opakovaně prokázalo, že takováto dílčí recepce nejednou vede k výsledkům z hlediska stability demokratických poměrů až katastrofickým.

V Úvodu hned na str. 3 o americkém prezidentském modelu autorka konstatuje, že tam funguje „skor preto, lebo chcú, aby fungoval, nie preto, že by sám o sebe túto funkčnosť zabezpečoval“. Tento závažný postřeh by bylo třeba v souvislostmi s výše uvedenými otázkami blíže objasnit, obhájit. Netvrdím, že není pravdivý, ale takto jen nahozený vyvolává další otázky. Americký systém prezidencializmu jinde nefunguje proto, že tam lidé nechtějí, aby fungoval?

Je multipartismus jediným, nebo snad jen hlavním důvodem, proč prezidencialismus jinde než ve Spojených státech uspokojivě nefunguje? Co je příčinou a co následkem ve vzájemné souvislosti prezidencializmu a nestabilních koalicí? To jsou závažné otázky, na nichž odpovědi autorka spíše jen naznačuje. Bylo by dobře soustředit se na ně při obhajobě práce.

Závěrečná část práce (kapitolky 7 - 10) je přesvědčivá, řeknu dokonce suverénní, zralá v úsudcích a hodnoceních. Je z ní zřejmé, že autorka zvládla pojmy, se kterými v těchto sumarizujících kapitolách pracuje.

Při závěrečné redakci textu snad jen chyběla důkladnější kontrola interpunkce.

Hodnotím diplomovou práci jako velmi dobrou, spíše však výbornou - v závislosti na průběhu její obhajoby.

Praze, 9. dubna 2013

.....

oponent práce